

# Kysymyksiä kansallisista arvioinneista

Miksi perusopetuksen oppimistulosarviointeja tehdään? Mihin arviointien tuloksia käytetään? Mitä koulut hyötyvät arviointien järjestämisestä? Ohessa on vastauksia A-englannin oppimistulosarvioinnin herättämiin kysymyksiin.

TEKSTI JA KUVA MARITA HÄRMÄLÄ

**P**erusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa yksi painopisteistä on oppilasarvioinnin kehittäminen. Pedagogisen arvioinnin lisäksi tarvitaan kansallista arviointitietoa, jonka keräämisestä Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi huolehtii. Viimeisin vieraiden kielten arviointi järjestettiin syyskuussa 2018, jolloin arvioitiin A-englannin oppimistulokset perusopetuksen 7. vuosiluokalla. Arviointiin osallistui 5 100 oppilasta 131 koulusta. Arvioinnin toinen vaihe järjestetään keväällä 2021, jolloin kerätään tietoa oppilaiden kielitaidon kehittymisestä yläkoulun aikana.

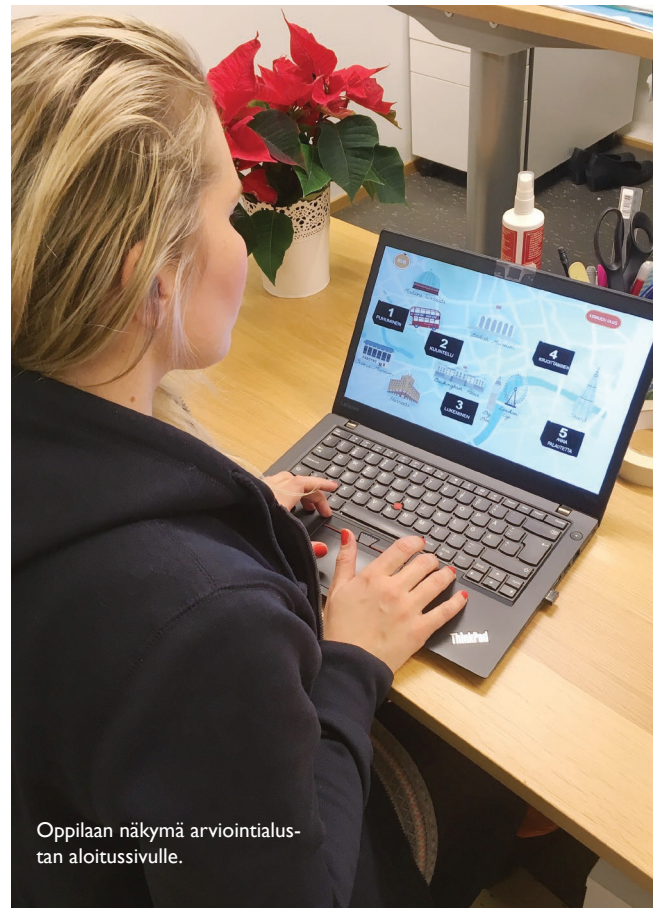
Arvioinnin **toinen vaihe** järjestetään **kevällä 2021**, jolloin kerätään tietoa oppilaiden **kielitaidon kehittymisestä yläkoulun aikana**.

## Miksi oppimistuloksia arvioidaan?

Koska perusopetuksessa ei ole veloitetta pitää valtakunnallisia kokeita, ovat oppimistulosarviointit ainoa tapa saada kattavaa tietoa kansallisesta osaamistasosta ja opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta. Arviointeja järjestetään matematiikassa ja äidinkieliessä joka neljäs vuosi, muissa aineissa harvemmin. Kerättyä tietoa käytetään koulutusjärjestelmän yleiseen kehittämiseen ja ennen kaikkea kansalaisten koulutuksellisen tasa-arvon toteutumisen seu-

raamiseen. Tuloksista kerrotaan raporttien, tiivistelmäjulkaisujen ja paikallisten koulutustapahtumien kautta.

Oppimistulosarviointit eivät ole yksittäisen oppilaan kannalta samalla tavalla kriittisiä kuin esimerkiksi ylioppilastutkinto, sillä arvioinneissa ollaan keskimääräisen osaamistaso- lisäksi kiinnostuneita ennen kaikkea osaamiseroihin yhteydessä olevista tekijöistä. Näitä ovat esimerkiksi oppi-



Oppilaan näkymä arviointialustan aloitussivulle.

## AIKATAULUJA

A-englannin 7. vuosiluokan arviointiraportti ja koulukohtaiset tulokset valmistuvat kevään 2019 aikana.

### Tulossa olevat kieliaineiden arvioinnit 9. vuosiluokalla:

- Äidinkieli ja kirjallisuus / Modersmålet kevät 2019
- A- ja B-ruotsi kevät 2020
- Finska kevät 2021
- A-englanti kevät 2021

laan sukupuoli, jatko-opintosuunnitelmat, huoltajien koulutustausta ja koulun alueellinen sijainti. Edellisessä A-englannin arvioinnissa vuonna 2013 havaittiin muun muassa, että vaikka osaamisessa ei ollut eroja tyttöjen ja poikien välillä, koulun opetuskieli (suomi vai ruotsi) ja oppilaan jatko-opintosuunnitelmat (lukio vai ammatillinen koulutus) olivat yhteydessä oppilaiden kielitaitoon.

### Miten ja millaista osaamista arvioitiin?

Osaamisen arviointi perustuu tehtäviin, jotka laaditaan opetussuunnitelman tavoitteiden pohjalta. Arviointi riippuu siitä, mitä tietoa arvioinnilla halutaan saada, mihin tarkoitukseen ja miten. Jos esimerkiksi oppilaiden englannin kielen tekstin tulkitsemistaidot halutaan raportoida hyväksyty/hylätty-asteikon sijasta taitotasoina (A1.1–B1.1), on tehtäviä oltava riittävä määrä kultakin taitotasolta ja niin, että osa on helppoja, osa selvästi haastavampia. Koska vuoden 2018 arviointituloksista on voitava tehdä johtopäätöksiä englannin osaamisen kehittymisestä 9. vuosiluokan loppuun mennessä, oli tehtäviin sisällytettävä myös 7.-luokkalaisten näkökulmasta ”liian” vaikeita tehtäviä.

Kokeessa oli luetun- ja kuullunymmärtämis-, puhumis- ja kirjoittamistehtäviä. Luetun- ja kuullunymmärtämistehtävät (noin 28 osiota kummassakin) olivat oikein/väärin- ja monivalintatehtäviä sekä lyhyitä avokysymyksiä, joihin vastattiin koulun opetuskielillä. Puhumistehtäviä oli kolme: ääneenlukemistehtävä, reagoitetehtävä ja vapaampi puhumistehtävä. Kahdesta kirjoittamistehtävästä toinen oli lyhyempi (30–40 sanaa) ja toinen hiukan pidempi (50–60 sanaa). Tehtävien tekemiseen oli annettu 90 minuuttia, jotta myös hitaimmat oppilaat ehtisivät ne tekemään. Nopeimmat oppilaat tekivät tehtävät kuitenkin jo noin 45 minuutissa.

Kaikkia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa ilmaistuja sisältöjä ei ollut mahdollista arvioida yhtä kattavasti. Opetussuunnitelman tavoitealueista erityisesti taito toimia vuorovaikutuksessa oli haasteellinen osin siksi, että arviointi toteutettiin tietokoneella ja kaikki oppilaat arvioitiin saman päivän aikana. Taito toimia vuorovaikutuksessa liittyy opetussuunnitelmassa voimakkaasti puhumiseen, mutta juuri puhumiskokeen järjestäminen kouluissa mahdollisimman yhdenmukaisesti oli haastavaa, sillä kaikilla oppilailta oli oltava mikrofoni ja kuulokkeet. Netin ylikuormittuminen, tallennuksen onnistuminen ja muut tekniset ongelmat toivat arviointiin lisäjännitystä.

Suurissa kouluissa oman haasteensa toi myös suoritusten arviointi. Opettajien tehtävänä oli pisteittää avovastaukset ja arvioida tuottamissuoritukset, mitä helpottamaan Karvissa

oli tuotettu mallivastauksia. Näin pyrittiin varmistamaan, että opettajien näkemys eri taitotasolla vaadittavasta osaamisesta olisi mahdollisimman yhtenevä. Aineiston palaututtua Karviin osa opettajien arvioinneista sensoroitiin ja oppilaiden kielitaitoprofiilit tarkistettiin. Näin varmistettiin arvioinnin luotettavuus.

**Suoritusten arvioinnista aiheutuvaan lisätyöhön ei kaikissa kouluissa ollut osattu varautua riittävästi.**

### Miten arviointia voi kouluissa hyödyntää?

Suoritusten arvioinnista aiheutuvaan lisätyöhön ei kaikissa kouluissa ollut osattu varautua riittävästi. Siksi osa opettajista koki arvioinnin työlääksi, aikaa vieväksi ja oman työnsä kannalta huonosti hyödynnettäväksi.

Arvioidut oppilaat olivat juuri aloittaneet 7. vuosiluokan, eikä osa heistä ollut vielä edes tavannut yläkoulun englannin opettajansa. Lisäksi joissain kouluissa Karvin oli rajoitettava osallistujamäärää järjestelmän kestokyvyn rajoitteiden takia. Muun muassa näistä syistä muutama opettaja koki arvioinnin hyödyllisyyden oman työnsä kannalta heikoksi, jopa kyseenalaiseksi. Arviointia voi kuitenkin hyödyntää esimerkiksi seuraavin tavoin (esimerkit koottu opettajakyselyn vastauksista):

Opettaja:

- saa tietoa oppilaiden yleisestä lähtötasosta 7. luokan alussa
- saa tietoa yksittäisen oppilaan osaamisesta
- voi kohdistaa opetusta puhumisrohkeuden lisäämiseen
- saa mahdollisuuden koulututtaa taitotasojen käyttöön.

Oppilas:

- saa monipuolista palautetta osaamisesta: mitä jo osaan?
- voi asettaa tavoitteita: mitä taitoja minun pitää harjoitella lisää?
- saa mahdollisuuden kokeilla englannin puhumista eri tilanteissa.

Arviointi tuotti runsain mitoin hyödyllistä tietoa Karvin digitaalisen järjestelmän jatkokehittelyyn ja A-englannin seuraavan vaiheen valmisteluun. Lämmin kiitos kaikille arviointiin osallistuneille!

### KIRJOITTAJA

Marita Härmälä toimii projektipäällikkönä Kansallisessa koulutuksen arviointikeskuksessa Karvissa.